ANDMEKAITSE INSPEKTSIOON

VAIDEOTSUS
ja
ETTEKIRJUTUS-HOIATUS
avaliku teabe asjas nr. 2.1-3/25/66-165 ja
nr 2.1-3/25/117-286

Vaideotsuse ja ettekirjutuse tegija	Andmekaitse Inspektsiooni jurist Elve Adamson
Vaideotsuse ja ettekirjutuse tegemise aeg ja koht	06.03.2025 Tallinnas
Vaide esitamise aeg	Vaie 2.1-3/25/66-165 edastati 15.01.2025 Vaie 2.1-3/25/117-286 edastati 27.01.2025
Teabevaldaja	Põllumajandus- ja Toiduamet aadress: Väike-Paala 3, 11415 Tallinn e-posti aadress: pta@pta.agri.ee
Teabevaldaja vastutava isik	peadirektor
Vaide esitaja (teabenõudja)	Eraisik e-posti aadress: xxxxxxxx@hotmail.com

RESOLUTSIOON:
avaliku teabe seaduse (AvTS) § 45 lg 1 punkti 1, § 51 lõike 1 punktide 1 ja 2, haldusmenetluse seaduse (HMS) § 85 punkti 2 ja Vabariigi Valitsuse seaduse § 75^1 lg 4 alusel

1) teen vaideotsuse vaie rahuldada;
2) teen teabevaldajale täitmiseks kohustusliku ettekirjutuse:

Vaadata uuesti läbi vaide esitaja 06.01.2025 ja 08.01.2025 teabenõuded ning kas:

a) väljastada eeltoodud teabenõuetes soovitud ja PTA-l olemasolevad dokumendid ulatuses, mis ei sisalda piiranguga teavet. Väljastamata jäetud teabe osas tuleb viidata keeldumise alusele ja põhjendada keeldumist;
b) juhul kui mingid dokumendid/käskkirjad on avalikustatud muus registris, siis edastada link, mille kaudu küsitud dokumendid on leitavad;
c) kui PTA-l ei ole kõiki teabenõudes soovitud dokumente koostatud, siis keelduda teabenõude täitmisest viidates keeldumise alusele ja põhjendada keeldumist;
d) kui mingid dokumendid asuvad mõne teise asutuse valduses, siis edastada vaide esitaja teabenõue selles osas vastavale asutusele täitmiseks ja teavitada sellest teabenõudjat.

3) määran ettekirjutuse täitmise tähtajaks 14.märts 2025.
4) Edastada vaide esitajale edastatud teabenõude vastusest koopia ka Andmekaitse Inspektsioonile

AvTS § 52 kohaselt peab teabevaldaja ettekirjutuse saamisest alates viie tööpäeva jooksul võtma kasutusele abinõud ettekirjutuse täitmiseks ja teatama sellest Andmekaitse Inspektsioonile.

VAIDLUSTAMISVIIDE:

Kuivõrd käesoleva otsusega rahuldati vaie täielikult, saab **vaide esitaja** 30 päeva jooksul pöörduda halduskohtusse üksnes juhul, kui Andmekaitse Inspektsioon rikkus menetlemisel vaide esitaja õigusi muul viisil.

Teabevaldajast riigiasutus saab käesoleva haldusakti punkti 2 vaidlustada Vabariigi Valitsuse seaduse §-s 101 toodud korras.

Ettekirjutuse vaidlustamine ei peata selle täitmise kohustust ega täitmiseks vajalike abinõude rakendamist.

HOIATUS:

Kui teabevaldaja jätab Andmekaitse Inspektsiooni ettekirjutuse täitmata, võib Andmekaitse Inspektsioon pöörduda teabevaldaja kõrgemalseisva asutuse, isiku või kogu poole teenistusliku järelevalve korraldamiseks või ametniku suhtes distsiplinaarmenetluse algatamiseks. (AvTS § 10 lõiked 1 ja 4, § 53 lõige 1).

FAKTILISED ASJAOLUD:

1. Vaide esitaja esitas 06.01.2025 Põllumajandus- ja Toiduametile (PTA) teabenõude, milles palus väljastada järgmise teabe:
a) Koopia Xxxxxxx Xxxxxxxx esmakordsel teenistusse asumisel antud ametivandest;
b) Koopia Xxxxxxxx Xxxxxxxxx kehtivast töötõendist/ametitõendist;
c) Koopia 07.09.2022 dokumendist nr. 2.1-11/286;
d) Koopia 14.12.2022 dokumendist nr. 2.1-11/406;
e) Täielik nimekiri Xxxxxxxxx Xxxxxxxxx isikuga seotud käskkirjadest. Kaasa arvatud PTA-le eelnenud asutuse käskkirjad.
f) Kui mõni Xxxxxxxx Xxxxxxxx isikuga seotud käskkiri/dokument ei ole mingil põhjusel dokumendiregistrist leitav, siis palus vaide esitaja väljastada need dokumendid teabenõude korras.
g) Kui mõni Xxxxxxxx Xxxxxxxx isikuga seotud käskkiri dokument teave ei ole mingil põhjusel dokumendiregistrist leitav, siis palus vaide esitaja väljastada isikuline teave, kes on vastutav avaliku teabe seaduse rikkumise eest.
2. 08.01.2025 esitas vaide esitaja teise teabenõude, milles palus väljastada järgmised dokumendid:
a) Koopia Xxxxxx Xxxxx teenistusest/ametist vabastamise käskkirjast.
b) Koopiad Xxxxxx Xxxxxx ja Xxxxxxx Xxxxxxxx lahkumise või PTA sisese liikumisega seoses koostatud dokumentidest.
3. 17.01.2025 kirjaga nr 1.7-10/2-1 keeldus PTA 06.01.2025, 08.01.2025, 09.01.2025, 13.01.2025 ja 16.01.2025 esitatud teabenõuete täitmisest suure mahu tõttu AvTS § 23 lg 2 p 3 alusel.
4. Vaide esitaja leiab, et teabenõuete täitmisest keeldumine ei olnud õiguspärane ning samuti on ületatud teabenõuetele vastamise tähtaega, mistõttu esitas vaide esitaja Andmekaitse Inspektsioonile vaide.

VAIDE ESITAJA NÕUE JA PÕHJENDUSED:

15.01.2025 vaie

Vaide esitaja leiab vaides, et PTA ei ole tema 06.01.2025 teabenõudele seaduses sätestatud tähtaja jooksul vastanud ega teabenõude täitmise tähtaega pikendatud. Vaide esitaja palub, et Andmekaitse Inspektsioon kohustaks PTA-d tema 06.01.2025 teabenõuet täitma või keelduks õigusliku aluse olemasolu korral selle täitmisest.

19.01.2025 vaide täpsustuses leiab vaide esitaja, et ilmselgelt peab iga eraldiseisva teabenõude täitmist või täitmisest keeldumist kaaluma eraldi. PTA 17.01.2025 otsusest ei selgu millise avaliku teabe seaduse paragrahvi alusel mingist eraldiseisvast teabenõude täitmisest konkreetselt keelduti. PTA dokumentide liigitusskeemi järgi peavad nõutud dokumendid olema registreeritud PTA dokumendiregistris. Nõutud dokumentidel ilmselgelt ei saa olla juurdepääsupiiranguid. Isegi kui mingil põhjusel ei ole nõutud dokumentidest tehtud elektroonilisi faile, siis ei saa olla väikesemahulistest dokumentidest koopiate tegemine tegevus, millest täitmisest saaks keelduda AvTS § 23 lg 2 p 3 tunnustel.

Lisaks leiab vaide esitaja, *et ilmselt ei saa distsiplinaarmenetluse algatamise käskkirjas olla ametniku eraelu puutumatust kahjustavat teavet. AKI ilmselt peab vaidemenetluse käigus välja selgitama, et kas dokumendile AvTS § 35 lg 1 p 12 alusel seatud piirang on õiguslik. Samuti on dokumendil olev AvTS § 35 lg 2 p 2 piirang ebaseaduslik, kuna sellist paragrahvi ei ole olemas. Ilmselt on mõeldud AvTS § 35 lg 1 p 2. Samuti oleks dokumendil olev AvTS § 35 lg 1 p 2 piirang ebaseaduslik, kuna kuvatõmmisest nähtub, et 14.12.2022 on distsiplinaarmenetlus lõpetatud.*

Distsiplinaarmenetluse algatamise käskkirja maht üldjuhul ei ületa ühte lehekülge, mis on seaduse tähenduses ilmselt üliväike maht. AKI ilmselt peab vaidemenetluse käigus välja selgitama, et kui suur on dokumendi maht. Ilmselt on teabenõude täitmisest keeldumine ajendatud soovist varjata ametniku nime, kelle suhtes distsiplinaarmenetlus algatati. Ilmselt seetõttu on ka dokument mitte avalikustatud.

Kuna erinevate teabenõuete maht on väga väike, siis PTA ilmselt mõtleb taotletava suure mahu all erinevaid teabenõudeid kogumina. AvTS § 23 lg 2 p 3 annab alused teabenõude (ainsuses) täitmisest keeldumiseks, mitte teabenõuete täitmisest keeldumiseks kogumina. St ilmselgelt tuleb igat erinevat teabenõuet menetleda eraldi. Kui PTA on teabenõuete täitmisest keeldumise aluseks võtnud erinevate teabenõuete mahu kogumina, siis ilmselt ei ole iga eraldiseisva teabenõude täitmisest keeldumine õiguspärane.

- *Arvestades kõike eeltoodut olen seisukohal, et nelja eraldiseisva teabenõude täitmisest on PTA tahtlikult keeldunud valedel alustel ja põhjustel.*
- *Arvestades kõike eeltoodut nõuan oma vaides kõigi nelja eraldiseisva ilmselt väikesemahulise dokumendi viivitamatut väljastamist. Seda enam, et need dokumendid ilmselt peaksid olema avalikustatud avalikus dokumendiregistris. St avalikustamisele kuuluva teabe mitte avalikustamisega rikutakse Avaliku teabe seadust.*

27.01.2025 vaie

Vaide esitaja leiab, et kuna PTA on Xxxxxx Xxxxxx teenistusest vabastamise käskkirja ja Xxxxxxx Xxxxxxxxx lahkumise või siseliikumisega seoses koostatud dokumentide väljastamisest keeldunud AvTS § 23 lg 1 p 2 tunnustel (ilmselt on siin vaide esitaja siiski pidanud silmas 17.01.2025 PTA vastuses toodud keeldumist AvTS § 23 lg 2 p 3), siis järelikult

on nõutud dokument olemas. Samuti märgib vaide esitaja, et kui teabenõudes soovitud Xxxxx Xxxxx käskkiri asus Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumis, siis oleks PTA pidanud teabenõude viivitamata edastama ministeeriumile.

Vaide esitaja leiab vaides, et kuna teenistusest vabastamise käskkirjad, ei ületa reeglina ühte lehekülge, siis on põhjendamatu keeldumine suure mahu tõttu. Kuna tegemist on ka töösuhet puudutava käskkirjaga, siis peaks dokument olema piiranguta ja avalikustatud PTA dokumendiregistris.

Vaide kohaselt on PTA dokumendiregistris avalikustatud küll teave Xxxxxx Xxxxxx töölepingu lõpetamise kohata, kuid dokument on piiranguga. Vaide esitaja leiab, et ilmselt ei saa töötaja töölepingu lõpetamise dokumendis olla piiranguga teavet. Samas on vaide esitaja teabenõudes palunud, et kui dokument sisaldab ka piiranguga teavet, siis katta see osa dokumendist kinni.

Vaide esitaja palub Andmekaitse Inspektsioonil kohustada kõigi kolme 08.01.2025 teabenõudes küsitud ilmselt väikesemahulise dokumendi viivitamatut väljastamist. Seda enam, et need dokumendid ilmselt peaksid olema avalikustatud avalikus dokumendiregistris.

TEABEVALDAJA PÕHJENDUSED:

PTA tegevus on suunatud PTA põhimääruse § 6 sätestatud ülesannete täitmisele oma tegevusvaldkonnas. PTA põhimääruse § 6 p 15 kohaselt PTA korraldab oma tegevusvaldkonnas ennetustegevust ja avalikkuse teavitamist ohtudest ning juurdepääsu ameti valduses olevale avalikule teabele ja p 16 kohaselt täidab muid temale õigusaktiga pandud ülesandeid, samuti ministri või ministeeriumi kantsleri antud ülesandeid.

PTA mõistab oma valduses olevale avalikule teabele juurdepääsu korraldamise ülesande olulisust, kuid olukorras, kus PTA-l on kasutada piiratud arv töötajaid ning samuti piiratud ajaline ressurss suunab PTA oma jõupingutused eelkõige oma tegevusvaldkonnas prioriteetsemate ülesannete, nt. toidu- ja söödaohutuse tagamisele kuna nendes valdkondades toimuvatel võimalikel rikkumistel on reeglina ohtlikud ja kogu ühiskonda puudutavad tagajärjed mida on mõistlik ära hoida.

PTA leiab, et Eraisikul täieliku nimekirja puudumine PTA endise töötaja Xxxxxxx Xxxxxxxx isikuga seotud käskkirjadest, kaasa arvatud PTA- le eelnenud asutuste käskkirjadest ei riiva lisaks avalikule huvile isegi mitte pöörduja enda huve.

Olles valiku ees, kas täita täie pühendumusega ja parimal võimalikul viisil oma põhikirjalisi ülesandeid piiratud aja- ja tööjõuressursi oludes oma tegevusvaldkonnas või vastata põhikirjaliste ülesannete täitmiseks vajaliku aja ja tööjõuressursi arvel ühelt ja samalt isikult regulaarselt saabuvatele arvukatele teabenõuetele leiab PTA, et keskendumine esmajoones oma tegevusvaldkondadele - toidu- ja söödaohutus, loomatervis ja -heaolu, põllumajandusloomade aretus, taimekaitse ja taimetervis, taimne paljundusmaterjal, väetis, mahepõllumajandus ja kutseline kalapüük ning Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika ning maaelu ja põllumajandusturu korraldamine – on põhjendatud ja prioriteetne.

PTA jätkab oma dokumendiregistri korrastamist, et tagada avalikustamisele kuuluva teabe otsejuurdepääs kõigile huvilistele

Teabenõude p 1 on nõutud Xxxxxxx Xxxxxxxx esmakordselt teenistusse astumisel antud ametivande ja kehvivast ametitõendist koopia väljastamist.

ATS § 27 lg 1 kohaselt annab isik esmakordsel teenistusse asumisel teda ametisse nimetanud

isikule kirjaliku ametivande: „Mina, (ametniku nimi), tõotan olla ustav Eesti Vabariigile ja tema põhiseaduslikule korrale ning pidada mulle usaldatud ametit ausalt", sama paragrahvi lg 2 kohaselt allkirjastab vande andja vandeteksti ja märgib vande andmise kuupäeva.

PTA leiab, et heauskse suhtumise korral saab Eraisik eeldada, et ametnikuna PTA teenistuses olev isik on oma esmakordsel teenistusse asumisel ATS § 27 kohase ametivande andnud ning selle koopia edastamine ei anna küsijale mingit täiendavat teadmist.

Ametitõend väljastatakse ametnikule ühes eksemplaris ning see esitatakse vajadusel kolmandatele isikutele ametitoimingute käigus tutvumiseks. Teabenõude vastusena ametitõendi koopia väljastamine loob lihtsa ja kerge võimaluse sellest võltsingute valmistamiseks. PTA leiab, et ka ametitõendi puhul on Eraisikul, kes on teabenõudes toodud kuvatõmmise kohaselt tutvunud tähtajaliselt isiku ametikohale nimetamise käskkirjaga, heauskliku suhtumise korral põhjust eeldada, et ametikohale nimetatud isikule on väljastatud ka ametitõend.

AvTS eristab teabenõudjat ning kolmandat isikut. Seega kõik teised isikud, kes ei ole teabenõudja, on kolmandad isikud. Kui isik taotleb juurdepääsupiiranguga isikuandmeid kolmandate isikute kohta, teatab ta teabevaldajale teabele juurdepääsu aluse ja eesmärgi. Seda teabenõudja oma teabenõude esitamise seisuga teinud ei ole. Käesoleva vastuse edastamise seisuga on Xxxxxxxx Xxxxxxxx PTA suhtes kolmas isik, kuna isiku teenistussuhe on lõppenud AvTS § 35 lg 1 p 12 reguleerib andmesubjekti eraelu puutumatust. Isiku teenistusest vabastamisega seotud teabe avalikustamine või juurdepääsu võimaldamine kahjustaks oluliselt andmesubjekti eraelu puutumatust.

Eraisiku süstemaatilised pöördumised kujutavad enesest eklektilist segu nii piiritletud, viitega konkreetsele dokumendile kui ka avatud sisu ja piiramatu mahuga „kõik dokumendid", k.a. PTA eelseid asutusi puudutavate asutuste dokumendid, teabenõuetest, lihtsalt kommentaaridest ja linkidest meediaväljaannete sisule mille kogueesmärgi taga seisva võimaliku probleemi lahendamiseks on PTA oma 17.01.2025 kirjas nr 1.7-10/2-1 pakkunud Eraisikule välja võimaluse: „PTA on oma pädevusvaldkonnas igati valmis Teid abistama Teie poolt püstitatud probleemi lahendamisel, kuid selleks tuleks Teil tõsiselt kaaluda keskendumist isoleeritud pisidetailidelt olulisele ja oma muret lahenduse leidmiseks avada. Soovi korral on võimalik kokku leppida aeg küsimuste kogumi vahetuks arutamiseks ametis." Eelviidatu ei ole kahjuks tagasisidet leidnud. MSVS § 5 lg 9 p 9 kohaselt võib vastamisest loobuda, kui isik ilmselgelt kuritarvitab pöördumise õigust.

Ametnike kohta dokumentide väljanõudmine eesmärgiga kontrollida, kas asutuse endise ametniku poolt kriminaalmenetluses antud ütlused vastavad tõele või mitte, samuti ka soov täpsemalt tunda järgneva pöördumise vastutavat täitjat, ei ole kooskõlas AvTS § 1 sätestatud seaduses sätestatud põhimõtetega ja eesmärkidega.

PTA rõhutab, et igal kodanikul on oluline silmas pidada oma pöördumis- ja teabenõudeõiguste teostamise heausksust, mõistlikkust ja vastutustundlikkust, kuna õigustega koos käib ka kohustus neid õigusi mitte kuritarvitada ega kasutada vastuolus ühiskonna kui terviku avalike huvidega. Avalik huvi muuhulgas seisneb selles, et PTA viiks oma haldusmenetlusi läbi kooskõlas haldusmenetluse seaduse § 5 lõikega 2 ehk menetlused viidaks läbi eesmärgipäraselt ja efektiivselt, samuti võimalikult lihtsalt ja kiirelt, vältides üleliigseid kulutusi ja ebameeldivusi isikutele.

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOONI PÕHJENDUSED:

Juurdepääs avalikule teabele

1. Tulenevalt AvTS § 3 lg-st 1 on avalik teave mis tahes viisil ja mis tahes teabekandjale jäädvustatud ja dokumenteeritud teave, mis on saadud või loodud seaduses või selle alusel antud õigusaktides sätestatud avalikke ülesandeid täites. Seega on sisuliselt kogu avaliku sektori valduses olev teave avalik teave avaliku teabe seaduse mõistes, millele saab piiranguid kehtestada üksnes seaduses sätestatud korras (AvTS § 3 lg 2).

2. Antud juhul puudub vaidlus, selles, et PTA kui riigiasutus on teabevaldajaks AvTS § 5 lg 1 p 1 mõistes.

3. AvTS § 9 lg 1 sätestab, et teabevaldaja, kelleks on ka PTA, on kohustatud võimaldama juurdepääsu tema valduses olevale teabele seaduses sätestatud korras. Sama paragrahvi lg 2 p-de 1 ja 7 kohaselt on teabevaldaja teabele juurdepääsu võimaldamisel kohustatud tagama juurdepääsu neile dokumentidele, millele teabenõudja juurdepääsu taotleb ja millele teabenõudjal on juurdepääsuõigus ning tagama teabele juurdepääsupiirangutest kinnipidamise. Samuti on teabevaldaja kohustatud avalikustama avalikustamisele kuuluva teabe seaduses sätestatud korras (AvTS § 9 lg 2 p 3).

4. AvTS § 17 lg 1 p 1 kohaselt tuleb teabenõue täita teabevaldaja poolt soovitud viisil väljastades teabe teisaldavale andmekandjale digitaalselt või teabenõudes märgitud e-posti aadressile. Siin ei saa teabevaldaja otsustada, kas küsitud teave on teabevaldajale vajalik või mis eesmärgil ta teavet soovib. Juhud, millal teabevaldaja võib teabenõude täitmisest keelduda on ära toodud AvTS §-s 23.

5. AvTS § 28 annab loetelu teabest, mille teabevaldajad on kohustatud oma veebilehel avalikustama. Eelnimetatud paragrahvi lg 1 p 31 kohaselt tuleb asutuse veebilehel avalikustada ka dokumendiregister.

6. Nõuded dokumendiregistrile on ära toodud AvTS §-s 12, mille lg 1 p 2 kohaselt tuleb asutuse dokumendiregistris registreerida asutuse koostatud ja allkirjastatud õigusaktid hiljemalt nende allakirjutamise või sellele järgneval tööpäeval. AvTS § 12 lg 4^1 kohaselt tuleb dokumendiregistris registreeritud ja asutuse dokumendihaldussüsteemis sisalduvatele elektroonilistele dokumentidele, millele ei ole kehtestatud juurdepääsupiirangut, võimaldada juurdepääs dokumendiregistri kaudu v.a dokumentidele, mis avaldatakse Riigi Teatajas.

7. Õiguses eristatakse õigusloovad akte, mis on üldaktid ja sisaldavad õigusnorme ning õiguse üksikakte, mis ei sisalda õigusnorme ning on mõeldud kindlate üksikjuhtude reguleerimiseks. Viimasteks on näiteks otsused, korraldused ja käskkirjad. Seega on käskkirjade puhul tegemist õiguse üksikaktidega, mis kuuluvad registreerimisele asutuse dokumendiregistris ning kui need ei sisalda juurdepääsupiiranguga andmeid, siis tuleb neile võimaldada juurdepääs asutuse dokumendiregistri kaudu.

Vaide ese

8. Esimese vaide esitas vaide esitaja 15.01.2025 ning see puudutas 06.01.2025 teabenõudele vastamata jätmist. Kuna vaide esitamise ajaks ei olnud PTA vaide esitaja 06.01.2025 teabenõudele vastanud, siis palus vaide esitaja oma 15.01.2025 vaides kohustada PTA-d vastama vaide esitaja 06.01.2025 teabenõudele.

9. Kuna 17.01.2025 keeldus PTA kirjaga nr 1.7-10/2-1 kõigi vaide esitaja poolt ajavahemikus 06.01.2025- 16.01.2025 esitatud teabenõuete täitmisest, siis esitas vaide esitaja 19.01.2025 06.01.2025 teabenõudele vastamata jätmise osas vaide täienduse, milles palus kõigi nelja eraldiseisva ilmselt väikesemahulise dokumendi väljastamist.

10. Eeltoodust saab inspektsioon aru selliselt, et 06.01.2025 teabenõude osas on vaide esemeks järgmiste dokumentide väljastamata jätmine:
    a) Koopia Xxxxxxx Xxxxxxx ametitõendist;
    b) Koopia Xxxxxxx Xxxxxxx ametivandest;
    c) Koopia 07.09.2022 käskkirjast nr 2.1-114/286;
    d) Koopia 14.12.2022 käskkirjast nr 2.1-11/406.

11. 27.01.2025 vaie puudutas 08.01.2025 teabenõude täitmisest keeldumist, milles vaide esitaja soovis koopiat Xxxxxx Xxxxx teenistusest/ametist vabastamise käskkirjast ning koopiaid Xxxxxx Xxxxxx ja Xxxxxxx Xxxxxxx lahkumise või PTA sisese liikumisega seoses koostatud dokumentidest. Seega on 27.01.2025 vaide esemeks eeltoodud kolme dokumentide väljastamata jätmine.

12. Kuna vaie lahendatakse vaide eseme ulatuses ning antud juhul on vaide esemeks seitsme eeltoodud dokumendi väljastama jätmine, siis inspektsioon pöördumistes muu küsitud teabe osas seisukohta ei võta.

Teabenõudele vastamine

13. Tulenevalt AvTS §-st 6 on teabenõue teabenõudja poolt AvTS-s sätestatud korras teabevaldajale esitatud taotlus teabe saamiseks. Seadus ei näe ette, et teabenõudja peaks teabenõude esitamisel põhjendama, mis eesmärgil ta mingit teavet küsib. Teabenõudja peab teabe küsimise eesmärki põhjendama ainult juhul kui ta soovib teiste isikute **piiranguga** isikuandmeid (AvTS § 14 lg 2). AvTS § 18 lg 1 kohaselt tuleb teabenõudele vastata viivitamata, kuid mitte hiljem kui viie tööpäeva jooksul.

14. Juhud, millal teabenõue loetakse täidetuks on ära toodud AvTS §- des 20-22 ning juhud, millal teabevaldajal on õigus teabenõude täitmisest keelduda on sätestatud AvTS §-s 23. Antud juhul keeldus PTA vaide esitaja 06.01.2025 ja 08.01.2025 teabenõuete täitmisest 17.01.2025 ehk siis vastamistähtaega ületades suure mahu tõttu.

15. AvTS § 23 lg 2 p 3 annab teabevaldajale õiguse teabenõude täitmisest keelduda juhul kui teabenõude täitmine nõuab taotletava teabe suure mahu tõttu teabevaldaja töökorralduse muutmist, takistab talle pandud ülesannete täitmist või nõuab põhjendamatult suuri kulutusi. Eeltoodud sätte alusel keeldumisel tuleb ka põhjendada, milles suur maht seisne või kuidas see takistab asutusele pandud ülesannete täitmist (AvTS § 23 lg 3).

16. Kuna teabenõuetele vastamine on teabevaldaja seadusest tulenev kohustus, siis ei näe siin seadus ette võimalust liita 10-ne päeva jooksul edastatud teabenõuded kokku ja keelduda siis nende täitmisest suure mahu tõttu. Seda enam, et keeldumise ajaks oli juba 06.01.2025 ja 08.01.2025 teabenõudele vastamise tähtaeg ületatud. Samuti ei saa teabenõude täitmisest suure mahu tõttu keelduda põhjusel, et lisaks dokumentide väljastamisele tuli vastata ka selgitustaotlusele, kuna teabenõudele ja selgitustaotlusele vastamist reguleerivad erinevad seadused ja kehtivad erinevad tähtajad.

17. PTA on vastuses järelepärimisele selgitanud, et olles valiku ees, kas täita täie pühendumusega ja parimal võimalikul viisil oma põhikirjalisi ülesandeid piiratud aja- ja tööjõuressursi oludes oma tegevusvaldkonnas või vastata põhikirjaliste ülesannete täitmiseks vajaliku aja ja tööjõuressursi arvel ühelt ja samalt isikul regulaarselt saabuvatele arvukatele teabenõuetele leiab, et keskendub esmajoones oma avalike ülesannete täitmisele ehk tegevusvaldkondadele.

18. Eeltoodu jääb Andmekaitse Inspektsioonile arusaamatuks, kuna ka teabenõuetele vastamine on PTA seadusest tulenev ülesanne samamoodi nagu põhikirjaliste ülesannete täitmine. Siinkohal juhin ka PTA tähelepanu sellele, et enamik teabenõuetes küsitud dokumente peaks olema registreeritud asutuse dokumendiregistris ning kui dokumentidele ei ole kehtestatud juurdepääsupiirangut, siis peaksind need olema asutuse dokumendiregistris avalikud ja kõigile kätte saadavad.

19. Kui teabenõudja soovib dokumente, mis ei ole avalikud, siis tuleb need väljastada teabenõude korras. Seega kui kõik dokumendid on nõuetekohaselt dokumendiregistris korrektselt registreeritud ja avalikud, siis poleks vaide esitajal ilmselt põhjust ka nii arvukalt teabenõudeid esitada. Kui see nii ei ole, siis tulebki teabenõuetele vastata.

20. Nagu juba eelpool selgitasime, siis teabevaldaja ei saa siin otsustada, kas või mis eesmärgil teavet küsitakse või vajatakse. Teabenõude korral tuleb teave, kas väljastada või keelduda selle väljastamisest kui selleks on seadusest tulenev alus. Ka see, kui teabele on kehtestatud juurdepääsupiirang, ei tähenda see seda. et teabenõude korral teavet ei väljastata. Teabenõude korral tuleb väljastada see osa teabest või dokumendist, millele piirangud ei laiene (AvTS § 38 lg 2).

21. Tutvudes vaide esitaja teabenõuete ning PTA selgitustega tuleb asuda seisukohale, et eeltoodud kahe teabenõude puhul ei olnud tegemist suure mahuga, kuna näiteks Xxxxxxx Xxxxxxxxx teenistusest vabastamise käskkiri on PTA selgituste kohaselt avalik riigitöötaja iseteenindusportaali (RTIP) kinnitusdokumentide registris ning Xxxxxx Xxxxx töölt lahkumise käskkirja PTA-l ei ole. PTA on vastuses inspektsiooni järelepärimisele selgitanud, et edastab teabenõude Xxxxxx Xxxxx teenistusest lahkumise käskkirja osas ministeerimile. Samas ei nähtu aga vastusest inspektsiooni järelepärimisele, kas seda on juba tehtud või millal seda tehakse.

22. Siinkohal juhin ka vaide esitaja tähelepanu sellele, et teabenõudjal puudub õigus nõuda koopiaid ametnikele väljastatud töötõenditest. Inspektsioonile arusaadavalt on PTA dokumendiregistris töötõendid küll registreeritud, kuid faile neist (tehtud koopiat või skaneeritud) dokumendiregistris ei ole. Siinkohal selgitame, et töötõendite puhul on tegemist ametnikele väljastatud (plastikkaardi kujul) tõendiga, mis on vajalik ametnikele enda tutvustamiseks kontrolli teostamisel. Sellisest dokumendist koopia väljastamine teabenõude korral igale isikule, kes seda küsib, tooks kaasa olukorra, kus seda võidakse võltsida ja kasutada teiste isikute poolt ebaseaduslikel eesmärkidel. Samuti ei ole teabenõude täitmise mõte see, et teabenõude korral küsida ametnikult töötõendit selleks, et teha selleks koopiat teabenõudja tarbeks. Ehk töötõend ei ole asutuse valduses olev dokument, vaid on töötaja isiku tõendav dokument, mis töötaja valduses. Näiteks kui teabenõue esitatakse ajal kui töötaja on puhkusel, poleks asutusel ka võimalik teabenõuet täita. Ehk siis teabenõude korras saab küsida dokumente, mis on asutuse valduses, mitte dokumente, mida asutus peab teabenõude täitmiseks kelleltki küsima. Lisaks sisaldab selline dokument ka töötaja fotot, mille osas on töötajal/ametnikul õigus otsustada, kellele ta seda jagab. Seda ei saa otsustada asutus.

23. Vaide esitaja on teabenõudes ka soovinud kahte 2022. aasta käskkirja, mis puudutavad distsiplinaarmenetlusi. Nõustun siinkohal PTA-ga selles, et nendes käskkirjades ei kuulu füüsilise isiku nimi enam avalikustamisele, kuna menetlus lõpetati ja kedagi ei karistatud. Isegi juhul, kui isikule oleks distsiplinaarkaristus määratud, siis ei oleks see enam kehtiv, kuna distsiplinaarkaristus aegub aasta jooksul ning peale karistuse kustumist, on isikul õigus nõuda oma andmete kustutamist nagu ka kohtulahenditest. Seega on distsiplinaarmenetluse käskkirjades isikute nimed avalikud ainult karistuse kehtimise ajal ning nimede avalikustamist ei saa nõuda peale karistuse kustumist. Ka AvTS § 36 lg 1 p 12 keelab kehtestada piiranguid ainult jõustunud ja kehtivatele

distsiplinaarkaristustele.

24. Küll aga ei saa inspektsioon nõustuda PTA-ga selles, et kui töötaja on töölt lahkunud, siis kõiki teda puudutavad käskkirjad on automaatselt piiranguga. Kuna dokumendile kehtestatakse piirang, selle loomisest või saamisest alates, siis kui algselt on tegemist avaliku dokumendiga ei muutu see automaatselt piiranguga dokumendiks peale töötaja töölt lahkumist.

25. Kuigi käesoleva vaide esemeks ei ole teabenõudes soovitud kõigi Xxxxxxx Xxxxxx isikuga seotud käskkirjadest nimekirja väljastamine, sh kaasa arvatud PTA-le eelnenud asutuse käskkirja dokumendid, siis ei saa siin välistada, et kui sellist nimekirja ei ole võimalik dokumendiregistrist välja võtta ning see oleks vaja alles koostada, võib siin tegemist olla nii suure mahuga kui ka sellega, et selline teabenõue tuleb lugeda selgitustaotluseks.

26. PTA on edastanud küll selgitused inspektsioonile, kuid ei ole vastanud vaide esitaja eeltoodud teabenõuetele. Andmekaitse Inspektsioon järelevalveasutusena ei saa siin asuda teabevaldaja asemele ega vahenda teabevaldaja selgitusi ja dokumente teabenõudjale. Andmekaitse Inspektsioon järelevalveasutusena saab kontrollida teabenõuete täitmise ja teabe avalikustamise õiguspärasust. Seega tuleb PTA-l vaide esitaja 06.01.2025 ja 08.01.2025 teabenõuded uuesti läbi vaadata ja kas:
    d) Väljastada eeltoodud teabenõuetes soovitud ja PTAl olemasolevad dokumendid ulatuses, mis ei sisalda piiranguga teavet. Väljastamata jäetud teabe osas tuleb viidata keeldumise alusele ja põhjendada keeldumist;
    e) Juhul kui mingid dokumendid/käskkirjad on avalikustatud muus registris, siis edastada link, mille kaudu küsitud dokumendid on leitavad;
    f) Kui PTA-l ei ole kõiki teabenõudes soovitud dokumente koostatud, siis keelduda teabenõude täitmisest viidates keeldumise alusele ja põhjendada keeldumist;
    g) Kui mingid dokumendid asuvad mõne teise asutuse valduses, siis edastada vaide esitaja teabenõude selles osas vastavale asutusele täitmiseks ja teavitada sellest teabenõudjat.

27. Vaide esitaja on palunud ka enne otsuse tegemist anda talle võimalus oma täiendavate seisukohtade esitamiseks. Kuna vaie rahuldatakse ning PTA-l tuleb vaide esitaja teabenõuded uuesti läbi vaadata ja neile täiendavalt vastata ning ei ole veel teada kuidas teabenõue täidetakse, siis ei anna vaide esitaja täiendavad seisukohad midagi juurde ettekirjutuse tegemisel. Küll aga on vaide esitajal, kui ta ei ole rahul teabenõuete täitmisega, võimalus esitada täiendav vaie.

/allkirjastatud digitaalselt/

Elve Adamson
jurist
peadirektori volitusel